

réstec fondal, una formosa cascada que, partida en nombrosos regalims que llisquen per la penya, té l'aspecte d'una grossa cabellera. Altrament, l'aigua del torrent de Massats, provinent de la collada del Barretó, salva lacinglera caient aplomada des de 30 metres, rebotint en uns grossos blocs de pedra i escampant-se talment polsaguera que l'oreig remunta per l'espai humitejant la vegetació que penja dels relleixos i esqueix del cingle. Tot plegat té un encís difícil de descriure i del qual se'n guarda sempre una bella impressió.

Des del molí s'emprèn el camí de Llaers que s'aparta tot seguit del llit de la riera, passant als cinc minuts per la casa de Tabèrnoles. Seguidament es travessa una torrentera que baixa de Puig Santol i guanyant-se un petit collet, s'arriba als deu minuts més a l'Hostal de Llaers, situat al cim de la carena que parteix els aiguavessos de la riera de Vallfogona i de Tabèrnoles i al peu mateix del penyal de Llaers on s'hi puja en poca estona per un camí tortuós formant graonada.

L'església parroquial de Llaers, junt amb la casa rectoral i el cementiri, ocupen un reduït replà existent al cim del penyal del propi nom que és coronat per una filera de cingleres accessibles tan sols per un indret, a la part de migjorn, que dóna accés a la placeta que es forma entre l'església i la rectoria i que és lloc de reunió dels feligresos quan els diumenges surten de missa major. Tots els edificis són bastits arran del precipici i degut a aquesta especial situació, contemplats de lluny, prenen les característiques pròpies d'un castell feudal. La primitiva església, sots l'advocació de Sant Bartomeu, fou consagrada l'any 961 i pertanyia al monestir de Sant Joan de les Abedesses. L'actual, no conté res digne d'esment. A les vessants de l'encastellat promontori i al peu de les baumes del Purgatori hi ha enterrats un tinent i setanta dos carabiners que, fets presoners en la passada guerra carlina, foren executats tràgicament obeint ordres del despietat capitost Saballs. Un senzill monument recorda aquesta salvatjada feta.

La destacada situació del penyal que s'aixeca arrogant entre les enfondides valls de Tabèrnoles i Vallfogona, fa que des del seu cim es gaudeixi d'excel·lent visió panoràmica. Per la part de migjorn la vista s'esten fins al Montseny, Bertí i muntanyes del Lluçanès. Per l'indret de ponent apareixen enllà de més baixes serres, els Rasos de Peguera, En Cija, Pedraforca i Cadí. Al Nord, retallen l'horitzó els cims pirenenics des del Pic de la Dona, damunt d'Ull de Ter, fins al Puig d'Alp i Roques Altes del Moixeró. I per la part de llevant obstrueix la vista la serra de Milany, que s'aixeca properament.

Ací termina la modesta descripció d'aquest recorregut curt però, tanma-